

Inleiding

Onderdeel van het Aanvullend akkoord van 9 februari 2015 is het instellen van een Commissie Omgaan met normen en overschrijdingskansen aardbevingen. De uitwerking van het instellen van de commissie is door het ministerie van Economische Zaken ter hand genomen. De afspraak was dat de regio (gemeenten, provincie) betrokken zouden worden bij het opstellen van de opdracht en verdere uitwerking van de commissie. Dit is niet / onvoldoende gebeurd. In de laatste weken van april bleek dat een eerder opgesteld concept instellingsbesluit ongewijzigd in de Ministerraad van 1 mei behandeld zou worden.

Het bijgaande instellingsbesluit is inderdaad besproken in de Ministerraad van 1 mei. Daarin is besloten dat de minister van EZ mandaat krijgt om het instellingbesluit verder af te handelen.

Op 1 mei, na afloop van de presentatie van de Nationaal Coördinator Groningen schoot minister Kamp, gedeputeerde Eikenaar aan met de mededeling dat er een besluit in de ministerraad was genomen over het instellen van de Commissie en vroeg daarbij of de provincie kon instemmen met de toetreding van de heer **5.1.2e** tot de bedoelde commissie.

Vervolgens is ambtelijk afstemming gezocht met het ministerie van EZ en is het ministerie gevraagd wat de status van het Instellingsbesluit is en of er ook afstemming is gezocht met de gemeenten. Het antwoord daarop was dat het een in mandaat door de minister van EZ te nemen besluit is en dat via ambtelijke lijn (dhr. Bonnema) contact is gezocht met de gemeenten. Daarnaast is aangegeven dat de commissie van plan is om in juni de regio te bezoeken en daar gesprekken wil voeren met bestuurders en bewoners. De commissie vraagt om suggesties voor een geschikte datum in juni waarop een delegatie van de commissie met de bestuurders kan komen praten over de invulling van de opdracht.

Deze memo is geagendeerd om een gezamenlijke reactie op de volgende vragen vanuit het ministerie van EZ te formuleren:

- 1) Zijn er op dit moment dringende opmerkingen uit de regio over de opdracht van de commissie
- 2) Zijn er opvattingen wat betreft de toevoeging van dhr. **5.1.2e** aan de commissie

Overwegingen

Zie voor overweging en voorstellen voor input voor de reactie bijlage 1.

Beslispunten

- a) Instemmen met een gezamenlijke reactie mbt het Instellingsbesluit en de daaraangekoppelde opdracht.
- b) Instemmen met het opnemen van de vier onderdelen zoals in de bijlage aangegeven over 1) betrokkenheid van de regio, 2) samenstelling van de commissie, 3) financiële voordelen en 4) niveau gaswinning.
- c) Vaststellen of de inhoudelijke punten uit bijlage 2 moeten worden toegevoegd in een bijlage bij de brief.
- d) Vaststellen of er een opvatting is over het toevoegen van de heer **5.1.2e** aan de commissie die moet worden opgenomen in de brief.
- e) Vaststellen of er suggesties gedaan kunnen worden voor een datum in de maand juni voor de ontvangst van een delegatie van de commissie in Groningen (bijv. gekoppeld aan Ekesteijn).
- f) Voorstel de reactie van de regio in een brief aan minister Kamp te doen toekomen. Provincie zal penvoerder zijn en onder verwijzing naar dit overleg ondertekenen mede namens regio.

Bijlage 1. Overwegingen en voorstellen

Terug naar de basis. Wat is hierover precies afgesproken het aanvullend maatregelenpakket?

"Partijen stellen een commissie in die een advies moet geven over de te hanteren normstelling en overschrijdingskansen, in het licht van actuelere gegevens, alsmede over eventuele alternatieve benaderingen. De commissie zal bestaan uit drie bestuurders en drie deskundigen. Daarnaast wordt de NPR geconsulteerd onder deskundigen uit de bouwwereld. Deze trajecten vormen de input voor de vaststelling van de NPR in september."

Wat zou deze commissie moeten doen?

Het Rijk is verantwoordelijk voor het vaststellen van de risiconormen waaraan moet worden voldaan, met bijbehorende overschrijdingskansen. Deze commissie geeft hierover een advies af. Het deel van de opdracht m.b.t. de normering was een uitdrukkelijke wens/eis van het ministerie; de regio heeft uitgaande van de gedachte dat dat deel sowieso zou plaatsvinden gepleit voor toevoeging van onderzoek naar alternatieve veiligheidsconcepten. Dat kan betrekking hebben op:

1. voorstellen als 'slaapvertrekken eerst' (omdat je daar ca. de helft van de tijd dat je thuis bent doorbrengt),
2. maar belangrijker: als op basis van dit onderzoek langduriger afgeweken gaat worden van in Nederland gangbare normering (zeer wel denkbaar, omdat er geen capaciteit zou zijn om binnen redelijke termijnen alles binnen de norm te brengen), hoe wordt hier dan mee omgegaan?
3. Sterk gelieerd hieraan, maar niet hetzelfde, is de risicomethodiek en het algemene risicobeleid met betrekking tot aardbevingen. Dit is op dit moment nog niet in de opdracht opgenomen.

Voorstellen voor de gezamenlijke reactie

Betrokkenheid van de regio bij de commissie

Eerste overweging is de verdere inbreng van regionale zijde in de commissie. Dit kan de suggestie wekken dat de regio mee zou willen bewegen naar andere dan de gebruikelijk normering(-systematiek). Dat eventueel vastgesteld moet worden dat daarmee corresponderende versterkingsniveaus niet realiseerbaar zijn binnen redelijke termijnen is iets geheel anders, dan daar mee in te stemmen of daar medeverantwoordelijkheid voor te dragen. Verwachting is dat het ministerie zal proberen de regio op deze manier medeverantwoordelijk te maken.

Voorstel om op te nemen in de reactie: de regio wil niet direct bij de commissie betrokken worden en behoudt zich het recht voor zich een mening te vormen over de adviezen van de commissie.

Samenstelling van de commissie

De commissie moet zelfstandig, onafhankelijk en zonder inmenging van het ministerie van Economische Zaken kunnen opereren, om een zo objectief mogelijk advies te verzekeren. Voorstel dit op te nemen in de reactie.

Financieel voordeel vanwege lagere normen

Indien gedurende langere tijd wordt gewerkt met lagere risiconormen, kan het niet zo zijn dat daaruit voordelen ontstaan voor de risicoveroorzakende partijen (lees: NAM/Rijk) terwijl de risicodragende partijen (burgers / eigenaren / etc.) de risicolast dragen. Anders geformuleerd: die voordelen moeten aangewend worden voor flankerende arrangementen voor deze risicodragers: coulance bij schade, faire uitkoopregeling, compensatie non-materiele componenten etc. Een deel van deze flankerende arrangementen zijn in het aanvullend akkoord ook al opgevoerd, maar in de vorm van 'onderzoek naar', wat onvoldoende is om dit punt vast te houden.

Voorstel om op te nemen in de reactie: Indien gedurende langere tijd wordt gewerkt met lagere risiconormen, kan het niet zo zijn dat daaruit voordelen ontstaan voor de risicoveroorzakende partijen (lees: NAM/Rijk) terwijl de risicodragende partijen (burgers / eigenaren / etc.) de risicolast dragen. Anders geformuleerd: die voordelen moeten aangewend worden voor flankerende arrangementen voor deze risicodragers: coulance bij schade, faire uitkoopregeling, compensatie non-materiele componenten etc.

Niveau Gaswinning

Voorstel om op te nemen in de reactie: Wij gaan er van uit dat veiligheid van de regio en haar bewoners voorop staat, ook voor deze commissie. De uitkomsten van de commissie kunnen mogen geen instrument zijn om het niveau van gaswinning te handhaven danwel te verhogen.

Bijlage 2. Eventuele input voor bijlage van de brief.

Inhoudelijke opmerkingen:

1. Expliciet moet worden gemaakt, wat de onderbouwing (anders dan dat de opgave zonder deze aanpassing zeker veel te groot is) is voor een reductie van het veiligheidsniveau in het gebied.
2. De in kaart te brengen alternatieven zouden niet alleen moeten gaan over andere dan traditionele bouwkundige manieren. Ook over een andere risicoprofiel onder het introduceren van keuzevrijheid (weggaan of niet) i.c.m. uit het kostprijsverschil te financieren voordelen voor het gebied waardoor het toch aantrekkelijk is niet weg te gaan.
3. De alternatieve benaderingen richten zich alleen op andere manier van preventief versterken. Hier moet veel ruimer worden gedacht.
4. Ook heel verdedigbaar is dat niet wordt uitgegaan van de norm 10^{-5} maar van 10^{-6} , omdat winning een industriële activiteit is, en dan is 10^{-6} de gangbare norm waaraan voldaan moet worden. Dat zou onderdeel van de beschouwingen moeten zijn.
5. Over de vragen die de commissie zal beantwoorden:

1. *"Welke overschrijdingskans is technisch wetenschappelijk realistisch voor geïnduceerde bevingen in Nederland. En wat betekent dit voor de aannames in de NPR over de overschrijdingskansen en de contouren?"*

Zou moeten zijn: *"Wat is een technisch, wetenschappelijk en realistische kansberekening voor geïnduceerde bevingen in relatie tot de Eurocode 8 voor Nederland."* Tot welke PGA contourenkaart leidt deze analyse?

Er zijn verschillende soorten kansberekeningen zoals blijkt uit de verschillen tussen berekeningen van KNMI en NAM. Uit deze kansberekening komt niet 1 overschrijdingskans maar een heleboel overschrijdingskansen (zoals die van 50% en van 2%). Willen we komen tot implementatie van de Eurocode 8 in de Nederlandse regelgeving dan is het van belang om deze onderdelen tegen het licht van de vereisten voor de EC8 te houden.

2. *"Welke veiligheidsnorm voor geïnduceerde bevingen is proportioneel, welke argumenten zijn er voor deze keuze en hoe verhoudt het risico van door gaswinning veroorzaakte aardbevingen zich tot risico's in de regio?"*

Zou moeten zijn: *Welke normen kunnen voor de verschillende bouwwerken binnen de EC8 worden geadviseerd en wat zijn hierbij de overwegingen. Welke normen (bijvoorbeeld voor dijken en industriële installaties) zouden kunnen worden geadviseerd in relatie tot de risico's van aardbevingen. Hoe verhouden zich de normen met de rest van Nederland?*

De in de NPR genoemde norm is de kans op overlijden (1:100.000) als gevolg van instorten van het gebouw. Deze norm wordt nu in het bouwbesluit gehanteerd voor nieuwbouw. Voor bestaande bouw kent het bouwbesluit ook een norm voor verbouw, een norm voor bestaande bouw en een afkeurnorm. Ook zullen voor bijvoorbeeld de industriële installaties en dijken normen moeten worden ontwikkeld, uiteraard in relatie tot bestaande normen. De vraag die hierbij gesteld moet worden is of wij vinden dat voor de regio Groningen andere veiligheidsnormen ten opzichte van de rest van Nederland acceptabel zijn, bijvoorbeeld de kans op overlijden ten gevolge van het instorten van je huis.

3. *"Zijn er alternatieven voor preventieve versterking. Hoe kan in de praktijk rekening worden gehouden met bijstelling van de normen op basis van monitoring of eventueel veranderende risicoperceptie."*

Welke normen worden hier bedoeld? We moeten ervan uitgaan dat de veiligheidsnormen (wat vinden we een acceptabel risiconiveau) niet veranderen. De berekening voor een huis kan wel een andere uitkomst hebben na herberekening (eerst niet veilig vanwege hoge PGA's en na bijstelling van PGA's wel veilig).

4. *"Zullen alle in gang gezette technische en compenserende maatregelen recht doen aan de bevolking of is daarvoor ook iets anders nodig?"*

De vraag is of een puur wetenschappelijke commissie dit type vragen zou moeten beantwoorden.